
Javnosti je zacijelo poznato da se u Institutu Pilar, u sklopu programa trajne znanstvene djelatnosti, istražuju i mogućnosti revitalizacije hrvatske periferije. Do sada su o tome objavljena i dva posebna zbornika: *Duge sjene periferije*, 1998. godine, te *Srednji gradovi u hrvatskoj urbanizaciji*, 1999. godine. Vidokrug radova u oba spomenuta zbornika ne proteže se i na pitanja o ulozi metropolnoga grada u programu revitalizacije. Nije posrijedi nikakav teorijski predumišljaj koji nalaže isključivanje takvih pitanja iz istraživačkih poslova zbog načelnih razloga. Posrijedi je, jednostavno, odluka da se rezultati objavljenih radova predoče po nekom praktičnom redu.

U studiji izloženoj na idućim stranicama ponuđeni su upravo uvidi kojima je cilj pridonijeti raspravi o odnosu metropola/periferija. Iz radionice Instituta Pilar do sada je objavljeno nekoliko radova o tomu u znanstvenim tiskovinama. U njima se, redovito, pretresaju markantniji likovi toga odnosa te preciziraju moguće uloge metropole u revitalizacijskom procesu na periferiji. Dakako da čvrstoća i obrisi takvih uloga ovise najprije o tomu kako metropola sebe samu određuje u zajednici razvojnih sudionika matičnog društva. To znači da je takva uloga (ili uloge) očekivana sastavnica nacionalne strategije vrednovanja, uporabe i zaštite nacionalnog teritorija i podizanje kakvoće života na njemu. Na takvoj podlozi autori izložene studije razvijaju, međutim, posebni skup pitanja. U njegovu je središtu pitanje o unutrašnjoj, urbanoj i razvojnoj kakvoći samog metropolnog grada. Traga se, dakle, za odgovorom na pitanje: kako sam Zagreb treba oblikovati vlastiti urbani razvitak i preobrazbu eda bi bio uspješan i u ulozi odgovornog razvojnog sudionika na hrvatskoj periferiji?

U podnaslovu studije naznačeno je da je njezini autori drže jednim od prinosa raspravi o tom pitanju. To znači da je ona i po tematskim okvirima i po zadanoj razini

analize ograničena. U središtu je analize pretres skupa osnovnih ciljeva s pomoću kojih bi se trebala orijentirati daljnja urbana transformacija Zagreba, pa i njegovo generalno urbanističko planiranje. Razumijevanje tih ciljeva, pokazuju autori studije, potrebno je razviti na dvije komplementarne razine: na prvoj oni funkcioniraju kao jedna vrsta općih vrijednosnih uvjeta i mjerila: na drugoj su zbog praktičnih implikacija jednom vrstom općih uputnica planerskim i upravljačkim stručnjacima. Zbog te dvojnosti i izloženo istraživanje ima više slojeva. Nisu (a ne mogu ni biti) svi jednako precizno opisani i analizirani. No ni zadaća autora nije takva. Idući tragom jedne moguće rekonstrukcije mreže obvezujućih vrijednosnih uporišta autori su ponudili okvir razumijevanja brojnih urbanih pitanja i činjenica koji uspješno uspostavlja čvršću vezu između grada kao društvenog i razvojnog aktera i aktualne zbilje. Vjerujemo da su time olakšali raspravu i autorima koji ne dijele njihova polazna uvjerenja.

Urednice